Skoltene i Norge
Postboks 64 • 9540 Talvik

Riksantikvaren
v/ Even Gaukstad
Postboks 8196 Dep.
0034 OSLO

Talvik, 13. august 1995

PROTEST MOT FREDNING AV «SKOLTEBYEN».

Foreningen «Skoltesamene i Norge» er imot at det er Samisk kulturminneråd som har hatt ansvar for dette fredningsforslaget av «Skoltebyen». Undertegnede henviser til tidligere tilsendte saksdokumenter, der det blir påpekt hvorfor samene har egeninteresse av å undertrykke og utviske skoltene som en egen minoritetsgruppe.

Skal fredningen av «Skoltebyen» bli slik som foreslått, vil dette bli det siste overgrepet som endelig tar knekken på vår identitet som minoritet og utraderer skoltene som en levende kultur. Ved å frede «Skoltebyen» viser myndighetene at de kun tar hensyn til de etnologiske hensyn i kulturen, mens de fortsatt levende menneskene i kulturen blir oversett.

I forrige århundre ble skoltenes kultur lite verdsatt, idet alle rettigheter, som retten til elva og reindriften ble tatt fra skolten og gitt til de nyinnflyttede kvenene som var jordbrukere. Myndighetene brydde seg ikke om en kultur som tok vare på naturen i miljømessig forstand, men støttet opp om den kvenske kulturen som dyrket jorda, noe som førte til at naturen ble armet ut.

Den samme holdningen råder i dagens samfunn. De svake og fattige taper alltid mot kapitalen. Det er ingen som egentlig tør ta et ansvar som strider imot kapitalinteressene. Skoltene i Neiden har gjennom århundrene vært den tapende part i kampen om egne rettigheter. Grunnen til dette har kommet frem gjennom historiebeskrivelser, som viste deres mangel på kunnskap og sosialdarwinismen som rådde i landet.

De norske samene arbeider kun for egne interesser, og har ikke til dags dato vist noen vilje til å støtte oss i være bestrebelser for å bli anerkjent som en egen minoritet eller samisk minoritet. Samene har på den måten prøvd å viske ut skoltene og deres historie som en egen minoritet på Nordkalotten. Alle de funn som dokumenterer skoltenes tilstedeværelse i Sør-Varanger, brukes i dag systematisk av samene som dokumentasjon på den samiske bosetningen i området. Navnet skolt eller skoltesame blir knapt nevnt i en bisetning i deres avhandlinger. I dag blir samenes beskrivelser av historien anerkjent som sannheter av de norske forvaltningsmyndigheter.

Et godt eksempel på dette er de 2000 skoltesamene som bor på den russiske siden av grensen. I de fleste mediene snakkes det kun om samene på Kola, mens de i virkeligheten er skolter eller skoltesamer. Denne utviskingen av skoltekulturen har kommet gradvis, men i takt med den nye eliten av samer som har blitt skolert og gitt innflytelse til å utvikle den samiske kulturen. I dette tilfellet har disse utdannede samer benyttet skoltenes historiske dokumenter for å dokumentere deres egen tilstedeværelse i området. Noe som etter foreningens syn er en delvis forfalskning av historien.

Kjente forskere som Astri Andresen og Einar Niemi og andre mener at skoltene eller skoltesamene er en egen minoritet. I boka Sii'daen som forsvant skriver Astri Andresen i innledningen: «Skoltene utgjorde en særskilt del av det samiske folket; de hadde blant annet et eget språk, et eget geografisk område, og religionen var gresk-ortodoks. De kaller seg selv nuortelazak (også omtalt som skolter eller skoltesamer)».

I Aftenposten av 24.mai 1993 sier Einar Niemi, sitat: « Skoltesamene, eller østsamene, er på flere måter en unik minoritet. .... - Det som har skjedd med den østsamiske minoritet er egentlig trist. ..... Men det kreves tilrettelegging, og her er skoltesamene uenige». Det siste sitatet av Niemi er foreningen ikke enig i. Allerede fra 50-tallet har de lokale myndigheter lagt stengsler i veien for skoltene, som var bosatt i «Skoltebyen». PD 60- og 70-tallet ble de ofte truet av de samme myndigheter om at eiendommene skulle fredes, noe som førte til stagnasjon i deres videre satsning og utvikling.

<u>Et annet eksempel for å belyse skoltenes situasjon:</u>

Myndighetene har latt rettferdighetspendelen gå for langt, når det gjelder samenes rettigheter og maktposisjon, særlig i Finnmark. Dette viser også en tendens der konflikter mellom sjøsamer og reindriftssamer har kommet i fokus. Et godt eksempel er striden om beiterettighetene i Bekkarfjord i Alta kommune. Myndighetene har her gitt reindriftssamene særrettigheter, uten å ta hensyn til den historiske og kulturelle utviklingen i området. Kan det være mangel på lokal innsikt om samiske forhold, eller har sjøsamene mindre status som samer sett fra myndighetenes ståsted. På samme måte som sjøsamene, har også skoltene blitt tilsidesatt av de norske myndig heter. Norge har anerkjent ILO-konvensjon nr. 169, som omhandler minoritetens og urbefolkningens rettigheter. Tiltross for myndighetens eget ansvar i.h.h.t. den forannevnte konvensjonen, gir de norske myndigheter samene denne forvaltningsretten. Etter foreningens mening har de misbrukt dette ved å viske ut skoltene som en egen minoritetskultur. På tross av dette skrives det hvor unik skoltenes kultur egentlig er i sitt fredningsforslag, vedtatt av Samisk Kulturminneråd. Dette er klart selvmotsigende! «Skoltesamene i Norge» påstår derfor at de norske samiske organisasjoner er inhabile i å behandle saker som gjelder skoltene!

Vennlig hilsen
«Skoltesamene i Norge»

Micit Ivanowitz /leder

<u>Kopi sendt:</u> Tromsø Museum, Tromsø
Samisk Kulturminneråd, Varangerbotn
Norsk Kulturråd, Oslo
Staros Ivan Ivanowitz, Neiden

Leder Micit Ivanowitz	Postadresse	Telefon	Telefax	Postgiro
Cand. mag.	Boks 64, 9540 Talvik	78 43 21 21		0824 0545706